

Muistio

18.12.2023

VN/28679/2023

VN/28679/2023-STM-17

Lausuntoyhteenveto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 14.11.2023 päivätyllä lausuntopyyntöillä lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta. Lausuntoja annettiin yhteensä 12 kappaletta. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Kainuun hyvinvointialue
- Lapin hyvinvointialue
- Sotainvalidien Veljesliitto ry
- Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
- Keski-Suomen hyvinvointialue
- Valtiokonttori
- Helsingin kaupunki
- Pirkanmaan hyvinvointialue
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Valtiovarainministeriö
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain 6 §:ää siten, että vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, laitoshoitoon oikeutetulle sotainvalidille korvattaisiin myös vuokran osuus palveluasumisessa Valtiokonttorin harkinnan perusteella. Muutos tehtäisiin palveluntarjoajien vähentymisen johdosta, jonka seurauksena usealla hyvinvointialueella sotainvalideilla ei ole enää mahdollisuutta päästä Valtiokonttorin maksusitoumuksella annettavaan laitoshoittoon omassa maakunnassaan. Ehdotettu lainmuutos kohdennettaisiin vain sotainvalideille, jotka vammautuivat Suomen sotien 1939–1945 johdosta. Esityksen ulkopuolelle jäisivät sotilasinvalidit eli varusmiespalveluksessa ja YK:n tehtävissä 1946–1990 vahingoittuneet ja sairastuneet. Heidän osaltaan kustannusten korvausten edellytykset säilyisivät ennallaan. Lisäksi 6 §:ään ehdotetaan tehtäväksi sosiaalihuoltolain viittausten korjaukset.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi sotilasvammalain 6 b §:ää siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle kotona asumista tukevien palvelujen järjestämisestä vuosittain ennakkona maksettava korvaus suoritettaisiin yhdessä erässä tammikuun loppuun mennessä nykyisin maksettavien kuukausierien sijaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Lain 6 b § tulisi kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Lausunnonantajien näkemyksiä

Kaikki lausunnonantajat kannattivat esitystä. Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueet huomauttivat, että esityksessä tulisi kuitenkin täsmentää, koskeeko lakimuutos molempia asumispalveluiden muotoja eli sekä yhteisöllistä asumista että ympärivuorokautista palveluasumista. Lisäksi Pirkanmaan hyvinvointialue esitti, että esitetty muutos vuokran korvaamisesta palveluasumisessa sotainvalideille tulisi jatkossa koskea myös sotiemme veteraaneja. Samaa esitti myös Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Ahvenanmaan maakunnan hallitus nosti esiin sen, että sotilasvammalaissa on yleisesti Ahvenanmaan kannalta monia puutteita. Maakunnan terveydenhuoltoviranomainen Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) vastaa julkisen terveydenhuollon järjestämisestä maakunnassa. Kunnat vastaavat ikääntyneiden palveluista ja kuntayhtymä Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) vastaa kaikista muista sosiaalipalveluista. Ahvenanmaalla sovellettavasta sosiaalihuoltoa koskevasta maakuntalaista puuttuu lausunnon mukaan erillinen tukipalveluja koskeva säännös, joka vastaisi valtakunnan sosiaalihuoltolakia, ja että lausunnon mukaan kotihoitoa koskevat säännökset eroavat valtakunnan laista. Lisäksi maakunnan hallitus huomauttaa, että sotilasvammalaissa tulisi määritellä, mikä viranomainen Ahvenanmaalla on oikeutettu korvaukseen. Sotilasvammalain muissa kuin esityksessä muutettavaksi ehdotetuissa kohdissa eli 6 a §:n 3 momentissa, 6 b §:n 5 momentissa, 6 d §:n 3 momentissa, 43 §:n 2 momentissa ilmoitetaan vain Ahvenanmaan maakunnan kunnat korvauksen saajana. Mainituissa säännöksissä tulisi myös Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) -niminen viranomainen kuntien lisäksi mainita korvauksen saajaksi.

Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että esitysluonnoksen kustannusvaikutusta tulee vielä tarkentaa yhdessä Valtiokonttorin kanssa siten, että esityksestä kävisi selkeämmin ilmi, aiheutuuko esitettyistä lakimuutoksista lisäkustannuksia vai ei.

Lisäksi puolustusministeriö ilmoitti, ettei sillä ole esitykseen lausuttavaa.

Yhteenveto sekä tarkennukset esitykseen lausuntojen perusteella

Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueiden esiin nostaman asumispalvelut –termin tarkennus on jo avattu ja perusteltu esityksen ehdotuksia ja niiden tavoitteita koskevan otsikon alla sotilasvammalain 6 §:ää koskevassa viidennessä kappaleessa, jonka mukaan asumispalvelut -termi kattaa sekä yhteisöllisen asumisen että ympärivuorokautisen palveluasumisen. Sosiaalihuoltolaki tunnistaa edelleen asumispalvelut -käsitteen, vaikka vuoden 2023 alusta voimaan tulleessa uudistuksessa sääntelyn rakennetta muutettiin siten, että aiemmin samaan pykälään sisältyvästä asumispalvelun muodosta on nyt säädetty erikseen omina pykälänä.

Pirkanmaan ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueet esittivät ehdotetun muutoksen palveluasumisen vuokran korvaamisesta laajentamista sotainvalidien lisäksi sotiemme veteraaneihin. Esityksen ehdotuksen ja sen sotainvalideihin rajaamisen taustalla on nykyisin sotainvalideille maksuton laitoshoido, josta säädetään sotilasvammalaissa. Sotiemme veteraanien palveluista ja niiden kustannusten korvaamisesta säädetään sen sijaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa laissa, jossa sotaveteraaneille ei ole säädetty maksutonta laitoshoidoa. Oikeuden laajentaminen vaatisi sotilasvammalain lisäksi muutoksia rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettuun lakiin. Maksuton laitoshoido ja nyt laitoshoidon palveluverkon merkittävästi supistuessa esitetty maksuton palveluasuminen sotainvalideille on periaatteellinen päätös, jota tässä esityksessä ei ole tarkoitus laajentaa muihin ryhmiin. Laajennus tässä yhteydessä ei olisi perusteltu, koska sotaveteraaneilla oikeutta maksuttomaan laitoshoidon ei tälläkään hetkellä lain mukaan ole, toisin kuin sotainvalideilla. Periaatteellisen muutoksen lisäksi oikeuden laajentamisesta aiheutuisi mahdollisia kustannusvaikutuksia. Nyt esitetty muutos pystytään Valtiokonttorin arvion mukaan toteuttamaan nykyisen määrärahan puitteissa.

Ahvenanmaan maakunnan esiintuomat huomiot koskevat sotilasvammalain muita kuin esityksessä muutettavia kohtia. Sotilasvammalaki on vanha ja laissa olisi yleisesti muutakin päivitettävää, mutta muita muutoksia ei ole mahdollista tehdä tämän esityksen yhteydessä varsinaisen asian kiireellisyydestä johtuen. Muut Ahvenanmaan esiin tuomat muutostarpeet koskevat Ahvenanmaan sosiaalihuoltoa koskevaa maakuntalakia, jonka muuttaminen kuuluu Ahvenanmaan omaan toimivaltaan.

Esityksen perusteluja tarkennetaan yhdessä valtiovarainministeriön kanssa niin, että esityksestä käy ilmi, että nykyinen määräraha arvion mukaan riittää muutoksen toteuttamiseen.